

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЕТНОТУРИЗМУ В ДОЛИНСЬКОМУ РАЙОНІ ШАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

0.1. Ситник

sytnykuman@gmail.com

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна

М. М. Шикор

shikormarina@gmail.com

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна

Враховуючи релігійні сьогодення, відродження українських традицій! звичаї, елементи національної культури, вплив релігії на українське суспільство, особливості менталітету нашої духовно-моральної вимір викликає інтерес з боку багатьох філософів, зокрема духовенства, органів державного та місцевого управління, науковців і відображається в численних публікаціях, монографіях, виступах тощо [7].

Одним із напрямків такого відродження є етнічний туризм. Етнічний туризм (ностальпічний, етнографічний туризм) - різновид туризму, який здійснюється туристами на місця свого історичного проживання. Поєднання туризму і етнографічної експедиції дозволяє ознайомитись з культурою й історією місцевого населення, збагатити духовний розвиток, гідно зберегти традиції народу на різних територіях та побути наодинці з природою краю. У кожного жителя етнічний туризм пробуджує любов до власної культури, рідної мови, мистецтва, своєї землі [2].

Етнічний туризм - це чудовий спосіб дізнатися більше про своє коріння або вивчити історію народу науковцями та аматорами. Завдяки такому нововведенню в туристичних фірмах, багато хто, навіть знаходячись своїх далеких родичів на чужих землях. Іноді люди відвідували місця, де проживали їхні пращури або вони самі в далекому молодості були виселені з цих територій [5].

На сучасному етапі розвитку етнічного туризму особливого значення набувають дослідження історії та культури етнічних груп, етноконфесійних груп, які населяють регіони України. В системі етнічного туризму є тісний зв'язок з релігійним туризмом, г

особливо приваблює туристів з діаспори чи іноземців [1].

Долинський район відноситься до етнографічного району Бойківщина, до якого в сучасному адміністративно-територіальному вимірі належать також Рожнятовський та частина Богородчанського районів Івано-Франківської області, Дрогобицький, Самбірський, Сколівський, Старосамбірський, Стрийський та Турківський райони Львівської області, а також деякі населені пункти Великоберезівського, Воловецького та Межирічського районів Закарпатської області.

Зазначена територія приваблює туристів своїми пам'ятками історії, архітектури, художніми промислами; етнографічними пам'ятками та пам'ятками народної творчості, лікувальними мінеральними водами, лісовими ресурсами та пристою місцевої.

Характерними рисами у бойків-українців відзначається житлове будівництво (рис. 1). Бойківська садиба є великою спорудою, збудованою «на зруб» на кам'яних підмурках, яка стоїть одним дахом, але в окремих камерах вміщує житло, хлів та господарський приміщення. Для накривання господарсько-житлової садиби використовували травостій (кошля, житю солому тощо), що вирощували в долинах гуцульських жителів. Доповнює житлово-господарський комплекс доволі широке та довге подвір'я між якого окреслює дерев'яна огорожа.

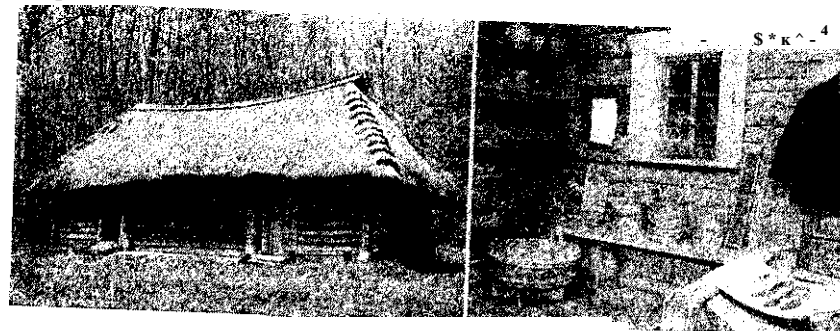

Рис. 1. Бойківська хата

Особливий інтерес на Бойківщині викликають дерев'яні храми (рис. 2). «Бойківський» тип церков з початковим варіантом дерев'яних храмів тризрубних, тривершних з шатровими верхами, з кшкма заломами. До нефа із заходу і сходу прилягають більш вузькі прямокутні зруби бабинці та вівтарна частина, кутів сполучення зроблені вирубною «в ластівчий хвіст».

Рис. 2 . Дерев'яні бошавські храми

Найважливіше на території Долинського району чотирьох етнографічних музеїв, великою кількістю сакральних пам'яток дають поштовх до розвитку етнотуризму (рис. 3.). Зокрема в с. Гопів на Ясній Горі розташований греко-католицький монастир св. Василія Великого, який відомий своєю чудотворною коною Гопівської Богородиці і вважається однією з найвеличніших релігійних та історико-архітектурних святинь Західної України. Його щорічно відзначають кількістю мешканців прован з України та різних країн Європи (рис. 4). У 1570 р. лицар королівського війська Кучудад побудував тут церкву та монастир. На початку XVII ст. монастир спалили кримськими татарами, а рештки знищили. У 1629 р. церкву та монастир за наказом польського магната Свєтослава Шумлянського відновили, а в 1737 р. на Ясній Горі було привезено коноу коноу Гопівської Богородиці (теля освячення - Гопівська Богородиця). У 1950 р. монастир закрили, а шона зникла. На жаль, до сьогодні монахи не можуть знайти. Український конописець о. Ювеналій Мокрицький кількістю роком відтворив коноу в Римі, яка згодом була освячена Папою Іваном Павлом II Шестим, у 2009 р. Папа Бенедикт XVI благословив та освятив золоту корону для Гопівської чудотворної коноу Божої Матері, а 05.08.2014 р. Папою Франциском відбулося посвячення коштовних риз для неї [4].

Унікальним етнотуристичним об'єктом Долинського району є «Карпатський трамвай» (Вигодська вузькоколійна залізниця) - мережа вузькоколійних залізниць в Українських Карпатах поблизу смт. Вигода. У 1890 р. за сприяння власника мюцевих лісопилень барона Леопольда Поппера фон Подгори збудували вузькоколійну залізницю довжиною 3 км. Іюля Другої світової війни залізниця продовжили і її довжина склала 135 км. Залізниця функціонує до

1990-х рр., та повністю знищили частину колій. З 2000 рр. лінією вздовж р. Мбунки експлуатують за первісним призначенням. Нею регулярно курсують потяги, і до неї везуть деревину та лісопродукцію. Рухомий парк «Карпатського трамвая» сьогодні складається з двох пасажирських вагонів і відкритої платформи. Поблизу входу із смт. Вигода встановлено пам'ятник Карпатському трамваю - паротяг ВП-4 випуску 1948 р. [3].

а) Музей «Бойовщина» б) Музей Наталі Кобринської
Рис. 3 а, б). Етнографічний музей

а) б)
Рис. 4 (а, б). Гопівський монастир

Перлиною Долинщини є джерело мінеральних вод, аналоги таких загальнонародних як «Нафтуся», «Миргородська» та «Моршинська». На базі цих мінеральних джерел у другій половині ХХ ст. було збудовано санаторій «Джерело Прикарпаття», в якому проходили реабілітацію космонавти. Запаси мінеральних вод дають змогу використовувати їх лікувальною метою та для широкого споживання [6].

Виходячи із досліджень історико-культурних рекреаційних ресурсів Долинського району можна зробити висновок, що зазначена

територія має значний етнотуристичний потенціал, але, на жаль, він не розвивається у повноцінний обсяг, що пояснюється об'єктивними та суб'єктивними чинниками: низьким рівнем фінансування, неналежним розвитком інфраструктури, відсутністю необхідної реклами тощо.

Список використаних джерел:

1. Бочан І.О. Вступне слово про етнотуризм /І.О. Бочан /7 Розвиток етнотуризму: проблеми та перспективи : Зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених (Львів, 2-3 березня 2011 р.) / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Львівський інститут економіки і туризму. - Львів: ЛІЕТ, 2011. С. 9.
2. Етичний туризм [Електронний ресурс]— Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Етичний_туризм
3. Карпатська дивовузкоколішка. {Електронний ресурс/. - Режим доступу :<http://h\ur.com.ua/karpatsh-kolijka>.
4. Коротка історія Святопреображенського монастиря отця Василія, убого на Ясині Горі. [Електронний ресурс/. - Режим доступу: <http://osbm-hoshi\shlo/>,
5. Мисяк ОМ. Перспективи розвитку етичного туризму в Україні / ОМ. Мисяк 77 Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку туризму» >. - Ч. II.-Миколаїв: ВП «МФ КНУКІМ», 2015. - 145 с. - С.68-71.
6. Монастирський В. Туристичні ресурси Долинського району Івано-Франківської області / В. Монастирський // Вісник Львівського університету. Серія Міжнародні економіки. -2008. - • -Вып. 24. -С. 208-211.
7. Шикеринець В.В. Становлення та тенденції розвитку ліцеєвого управління в Україні : монографія / В.В. Шикеринець 7 [за наук. ред. д. держ. упр., проф. О.Я. Лазора] 7 Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. - Львів: ЛРЦУ ПАДУ, 2010 - С. 31.

911.3.:338.483

ПОТЕНЦІАЛ І МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЕТИЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Н. /7. Стецько

stetzko@gmail.com

*Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна*

Сучасний туризм стає глобальним чинником розвитку цивілізації, однією з складових економіки, соціальної сфери, духовної культури. Процеси, що відбуваються в туристичній сфері, позначилися на розвитку туризму в Україні. В Законі України «Про туризм» держава визначає туризм як одну з пріоритетних сфер розвитку національної культури й економіки. Таке визначення стало досить актуальним, тому, як набув популярності етнотуризм як один з напрямів культурно-ознайомчого туризму. Сьогодні практик